

De grenzen van ChatGPT

Risico's en valkuilen bij AI-gestuurde vertalingen

Door: Ingeborg Verduijn
Van: Tekom International
Datum: 26 juni 2024

Doel van de whitepaper

Het doel van deze whitepaper is om eindklanten bewust te maken van de mogelijke risico's en valkuilen bij het gebruik van ChatGPT voor vertalingen. Hoewel ChatGPT een krachtig en nuttig hulpmiddel is, is het belangrijk om te begrijpen waarom menselijke vertalers nog steeds essentieel zijn voor het leveren van nauwkeurige en betrouwbare vertalingen. Door inzicht te bieden in de kansen en beperkingen van AI-gestuurde vertalingen, willen we onze klanten helpen weloverwogen beslissingen te nemen en de kwaliteit van hun vertaalprojecten te waarborgen.

Achtergrondinformatie

In de huidige tijd zijn kunstmatige intelligentie (AI) en machine learning-technologieën, zoals ChatGPT, enorm in opkomst. Deze technologieën hebben het potentieel om veel sectoren te transformeren, waaronder de vertaalindustrie. ChatGPT, ontwikkeld door OpenAI, is een van de meest geavanceerde AI-vertalers die momenteel beschikbaar is. Het kan snel en goedkoop grote hoeveelheden tekst vertalen, wat bij veel mensen de indruk wekt dat menselijke vertalers binnenkort overbodig zullen zijn.

Hoewel ChatGPT indrukwekkende mogelijkheden heeft en een waardevol hulpmiddel kan zijn, zijn er ook aanzienlijke beperkingen en risico's verbonden aan het blindelings vertrouwen op deze technologie. AI-gestuurde vertalingen kunnen bijvoorbeeld fouten bevatten, culturele nuances missen en de context verkeerd interpreteren. Deze whitepaper heeft als doel te informeren over deze risico's en te laten zien hoe ze gezamenlijk met menselijke taalexpertise zijn te voorkomen.

Door de informatie in deze whitepaper te delen, hoop ik een beter begrip te creëren van de voordelen en beperkingen van ChatGPT en het belang van menselijke betrokkenheid in het vertaalproces te benadrukken.

INHOUDSOPGAVE:

Wat is ChatGPT?.....	3
Potentiële risico's en valkuilen (dos & don'ts).....	3
Best practices	6
Conclusie.....	8
Bronnen en referenties.....	8

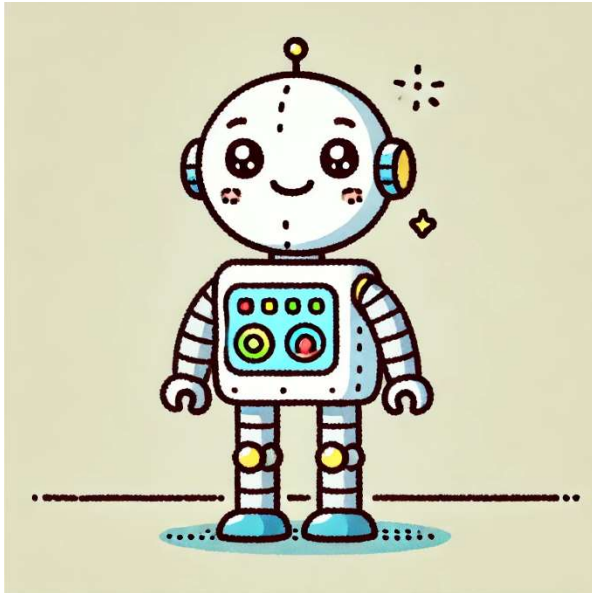

Wat is ChatGPT?

ChatGPT is een geavanceerd taalmodel ontwikkeld door OpenAI, gebaseerd op de GPT- (Generative Pre-trained Transformer) architectuur. Deze technologie maakt gebruik van diepgaande neurale netwerken om menselijke taal te begrijpen en te genereren. Het model is getraind met een enorme hoeveelheid tekstdata van het internet, waardoor het in staat is om coherente en contextueel relevante antwoorden te geven op een breed scala aan vragen. ChatGPT gebruikt machine learning-algoritmen om patronen en structuren in taal te leren, waardoor het effectief kan voorspellen welke woorden en zinnen logisch volgen op een gegeven invoer.

Voordelen van ChatGPT voor vertalingen

ChatGPT biedt diverse voordelen voor vertalingen, waaronder snelheid en efficiëntie. Het kan grote hoeveelheden tekst vrijwel onmiddellijk vertalen, wat aanzienlijk tijd bespaart in vergelijking met handmatige vertalingen. Daarnaast kan het kosten verlagen doordat minder menselijke arbeid nodig is voor basisvertalingen. ChatGPT is ook consistent in zijn vertalingen, wat helpt bij het handhaven van een uniforme stijl en terminologie. Bovendien kan het model getraind worden met specifieke terminologie en contexten, wat de nauwkeurigheid en relevantie van de vertalingen verbetert voor gespecialiseerde vakgebieden. Al deze factoren maken ChatGPT een waardevol hulpmiddel in de vertaalindustrie.

Potentiële risico's en valkuilen (dos & don'ts)

Het gebruik van ChatGPT voor vertalingen brengt significante risico's met zich mee. Op de eerste plaats kan de kwaliteit en nauwkeurigheid van de vertalingen variëren, vooral bij complexe of idiomatische zinnen, waardoor er fouten en misinterpretaties kunnen ontstaan. Daarnaast is er een risico op culturele en contextuele fouten, omdat ChatGPT mogelijk niet alle nuances van een taal en cultuur volledig begrijpt, wat kan leiden tot ongepaste of

onnauwkeurige vertalingen. Ook zijn er zorgen omtrent privacy en gegevens-beveiliging, aangezien gevoelige informatie die wordt ingevoerd in ChatGPT, potentieel kan worden blootgesteld aan beveiligingsrisico's. Daarnaast moet men verder letten op ethische overwegingen, zoals het vermijden van vooroordelen en biases die in de AI-modellen aanwezig kunnen zijn, en het belang van menselijke controle om de vertalingen te verifiëren en te verbeteren.

Wat zijn dus de dos & don'ts bij het gebruiken van deze tool?

1. Controleer de output:

- **Do:** Laat een menselijke expert de vertalingen nakijken om fouten en onnauwkeurigheden op te sporen. AI kan contextuele nuances missen en fouten maken die een menselijke beoordelaar kan opmerken en corrigeren. Bij contextuele nuance moet je denken aan een woord dat meerdere betekenissen kan hebben, afhankelijk van de context.
- **Don't:** Ga er niet van uit dat de output van ChatGPT altijd correct is zonder controle. AI kan fouten maken, vooral bij complexe of ambiguïteit gevoelig teksten.

2. Gebruik duidelijke en eenduidige input:

- **Do:** Zorg voor helder geformuleerde en goed gestructureerde zinnen als input. Dit helpt ChatGPT om de context beter te begrijpen en nauwkeurigere vertalingen te leveren.

3. Wees je bewust van culturele nuances:

- **Do:** Houd rekening met culturele verschillen en pas de vertaling aan de doelgroep aan. Culturele nuances kunnen een grote invloed hebben op de interpretatie van de vertaling. Bijvoorbeeld: per cultuur verschilt het sterk in hoe direct of indirect men met elkaar communiceert. In Japan is het bijvoorbeeld gebruikelijk om indirect en zeer beleefd te zijn om conflicten te vermijden en respect te tonen. Aan de andere kant, in sommige westerse culturen, zoals in Nederland, wordt directe communicatie meer gewaardeerd en als eerlijk beschouwd. Een vertaling die deze nuance niet opvangt, kan leiden tot misverstanden of als onbeleefd worden ervaren. Een directe vertaling van een Nederlandse tekst naar het Japans (of zelfs bijvoorbeeld het Duits) zonder aanpassing aan de beleefde stijl kan te bot overkomen.
- **Don't:** Verwaarloos de context niet waarin de vertaling zal worden gebruikt. Zonder context kan de vertaling onnauwkeurig of misleidend zijn.
- **Don't:** Denk niet dat een letterlijke vertaling voldoende is voor alle doelgroepen en landen. Lokalisatie houdt rekening met culturele en linguïstische nuances die essentieel zijn voor effectieve communicatie. Een letterlijke vertaling kan dan wel grammaticaal correct zijn, maar niet de juiste zeggwijze en tot onbegrip leiden bij de doelgroep.

4. Voer regelmatig kwaliteitscontroles uit:

- **Do:** Implementeer een systematisch proces voor kwaliteitscontrole van vertalingen. Dit zorgt ervoor dat vertalingen consistent van hoge kwaliteit zijn.
- **Don't:** Geef ChatGPT niet de volledige controle over vertaalbeslissingen. Menselijke beoordeling is cruciaal voor het waarborgen van nauwkeurigheid en kwaliteit.

5. Gebruik specifieke terminologie en vakjargon:

- **Do:** Geef ChatGPT contextuele informatie over specifieke terminologie en vakjargon. Hierdoor kan de AI nauwkeurigere vertalingen leveren die passen bij het vakgebied.

6. Let op privacy en regelgeving:

- **Do:** Bescherm vertrouwelijke informatie door veilige methoden te gebruiken voor het invoeren en verwerken van tekst. Dit voorkomt dat gevoelige informatie lekt of wordt misbruikt.
- **Don't:** Voer geen gevoelige of vertrouwelijke informatie in zonder passende beveiligingsmaatregelen. Dit kan leiden tot schendingen van privacy en gegevensbeveiliging.
- **Don't:** Verwaarloos niet de wet- en regelgeving met betrekking tot gegevensbescherming en vertalen. Het niet naleven van wet- en regelgeving kan juridische gevolgen hebben.

7. Train en optimaliseer ChatGPT:

- **Do:** Optimaliseer de AI door deze te trainen met specifieke datasets en feedback. Hierdoor kan ChatGPT beter presteren in specifieke contexten en vertaalbehoeften.
- **Don't:** Negeer niet de mogelijkheid om feedback te geven op de vertalingen van ChatGPT. Want feedback helpt de AI te leren en verbeteren voor toekomstige vertalingen.

8. Gebruik ChatGPT als ondersteunend hulpmiddel:

- **Do:** Zie ChatGPT als een hulpmiddel dat menselijke vertalers ondersteunt, niet vervangt. De combinatie van menselijke expertise en AI zorgt voor de beste vertaalresultaten.
- **Don't:** Ga niet uit van de eerste vertaling zonder alternatieven te overwegen. Meerdere vertaalpogingen kunnen leiden tot een betere en nauwkeurigere uiteindelijke vertaling.

Waarschuwing: De risico's van onvoldoende kennis van de doeltaal

Wanneer een eindgebruiker de doeltaal niet goed spreekt, ontbreekt de vaardigheid om de juistheid en de nuances van de vertaling te beoordelen. ChatGPT kan bijvoorbeeld grammaticale fouten maken, contextuele nuances missen of culturele gevoeligheden over het hoofd zien. Zonder voldoende kennis van de doeltaal kan de gebruiker deze fouten niet

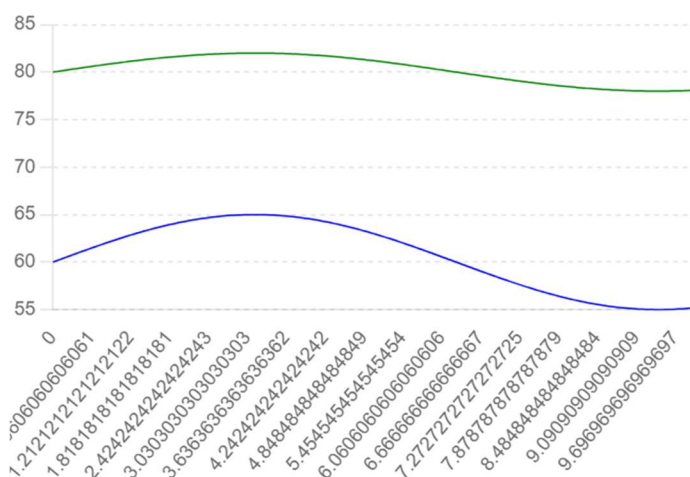
herkennen, wat kan leiden tot verkeerde interpretaties, gênante fouten of zelfs juridische en financiële consequenties hebben.

Bovendien kan het ontbreken van menselijke tussenkomst betekenen dat gespecialiseerde terminologie en vakjargon niet correct is vertaald. Vooral bij die documenten, waarbij nauwkeurigheid cruciaal is, raad ik aan dit te voorkomen. Een menselijke vertaler kan context toevoegen, culturele nuances begrijpen en ervoor zorgen dat de vertaling volledig correct en passend is voor de beoogde doelgroep.

Kortom, het niet inschakelen van een menselijke vertaler wanneer de eindgebruiker de doeltaal niet goed beheerst, vergroot de kans op ernstige vertaalfouten en misverstanden.

Best practices

Hoewel ChatGPT een krachtig hulpmiddel is, is het belangrijk om te begrijpen dat het model beperkingen heeft en menselijke tussenkomst noodzakelijk blijft. Door duidelijke en gedetailleerde instructies te geven, hoogwaardige bronteksten te gebruiken en menselijke controle in het vertaalproces te integreren, kunnen vertaalbureaus en eindgebruikers de voordelen van ChatGPT maximaliseren. In dit hoofdstuk bespreek ik enkele essentiële best practices die helpen om de risico's te minimaliseren en de kwaliteit van de vertalingen te optimaliseren.

Deze grafiek laat de kwaliteit van een gemiddelde ChatGPT-vertaling zien, met een lijn die de verbetering door een menselijke vertaler toont.

- **Blauwe lijn (ChatGPT-vertaling):** dit vertegenwoordigt de kwaliteitsscore van vertalingen gegenereerd door ChatGPT, die gemiddeld tussen de 60 en 65 ligt.
- **Groene lijn (menselijke vertaler):** Dit vertegenwoordigt de kwaliteitsscore van vertalingen nagekeken en verbeterd door een menselijke vertaler, die gemiddeld tussen de 80 en 82 ligt. Met een extra revisie (onze ISO-gecertificeerde PRO-kwaliteit) is dit ook naar 100 te brengen.

Zoals de grafiek laat zien, is de kwaliteit van menselijke vertalingen hoger en consistentere dan die van ChatGPT-vertalingen. Deze visualisatie benadrukt het belang van menselijke tussenkomst om de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van vertalingen te waarborgen.

Vijf tips voor een beter resultaat:

1. Geef duidelijke en zo gedetailleerd mogelijke instructies

Zorg ervoor dat je duidelijke en specifieke instructies geeft over de gewenste toon, stijl en context van de vertaling. Dit helpt ChatGPT om de juiste context en nuances te begrijpen, wat leidt tot nauwkeurigere vertalingen.

2. Gebruik een correcte en eenduidige brontekst

Zorg ervoor dat de brontekst die je invoert vrij is van grammaticale fouten en ambiguïteit. Een goed gestructureerde brontekst maakt het voor ChatGPT gemakkelijker om de juiste betekenis en vertaling te leveren. Dit maakt AI ook niet voor elke soort tekst geschikt.

3. Voer een controle uit met een menselijke taalexpert

Laat de vertalingen altijd controleren door een menselijke redacteur, bij voorkeur iemand die bekend is met zowel de bron- als doeltaal. Menselijke redacteurs kunnen culturele nuances, contextuele fouten en stijlverschillen identificeren die AI mogelijk mist.

4. Verdeel complexe zinnen in simpele zinnen

Verdeel lange en complexe zinnen in kortere, eenvoudigere zinnen voordat je ze in ChatGPT invoert. Dit vermindert de kans op fouten en misverstanden, aangezien ChatGPT eenvoudigere zinnen beter kan verwerken. Wederom: niet elke tekst is geschikt voor AI.

5. Bied contextuele informatie en voorbeelden aan

Geef ChatGPT contextuele informatie en, indien mogelijk, voorbeelden van soortgelijke vertalingen die je verwacht. Dit helpt de AI om de specifieke context beter te begrijpen en de vertaling beter af te stemmen op je behoeften.

Werkwijze bij documenten waar privacy belangrijk is, of die niet geschikt zijn voor AI

Voor teksten die privacygevoelig zijn of anderszins niet geschikt zijn voor AI-gestuurde vertalingen, hanteren wij een specifieke werkwijze om zowel de privacy te waarborgen als de vertaalkwaliteit te behouden. Deze werkwijze is nog steeds op zo'n 80% van onze vertalingen van toepassing.

We werken hiervoor in onze eigen, afgeschermdde vertaalomgeving.

- Stap 1 - We beginnen met het gebruik van het vertaalgeheugen dat we voor de klant hebben opgebouwd om de tekst voor te vertalen. Dit zorgt voor consistentie en gebruik van eerder goedgekeurde vertalingen.
- Stap 2 - Vervolgens gebruiken we in onze beschermde omgeving een AI-tool (memoQ AGT) om de juiste terminologie uit de termbase die we voor de klant hebben opgebouwd toe te voegen.
- Stap 3 - Wat nog ontbreekt, wordt vertaald met behulp van een deep learning-tool.
- Stap 4 - Vervolgens wordt de tekst zorgvuldig nagekeken door een taalexpert om ervoor te zorgen dat de vertaling nauwkeurig en contextueel correct is.
- Stap 5 - Bij onze ISO-gecertificeerde PRO-kwaliteit kijkt een tweede lezer de tekst nogmaals zorgvuldig na en brengt hem naar een 100.

Deze aanpak combineert het beste van mens en machine, waarbij technologie wordt gebruikt om efficiëntie en consistentie te verbeteren, terwijl menselijke expertise zorgt voor nauwkeurigheid en nuance.

Conclusie

In deze whitepaper heb ik voordelen en beperkingen van het gebruik van ChatGPT voor vertalingen zoals het er nu voorstaat toegelicht. ChatGPT biedt indrukwekkende mogelijkheden en kan een waardevol hulpmiddel zijn voor snelle en kostenefficiënte vertalingen. Het model kan helpen om de tijd en kosten te verminderen die gepaard gaan met het vertalen van grote hoeveelheden tekst, en het biedt consistentie en toegankelijkheid die moeilijk te evenaren zijn met handmatige methoden.

Het blindelings vertrouwen op AI-gestuurde vertalingen brengt echter aanzienlijke risico's met zich mee. De kwaliteit en nauwkeurigheid van ChatGPT-vertalingen kunnen variëren, vooral bij complexe of cultureel beladen teksten. Bovendien kunnen er contextuele en culturele fouten optreden die een menselijke vertaler veel beter kan identificeren en corrigeren. Het risico wordt verder vergroot wanneer de eindgebruiker de doeltaal niet goed beheerst en niet in staat is om eventuele fouten en onnauwkeurigheden in de vertaling te herkennen.

Om de beste resultaten te behalen, raden we aan om ChatGPT te gebruiken als een ondersteunend hulpmiddel, aangevuld met menselijke expertise. Wij kunnen je ook het werk hiervoor uit handen nemen met onze ChatGPT-service. Klik [hier](#) voor meer informatie hierover.

Bronnen en referenties

In dit hoofdstuk presenteren we de bronnen en referenties die de basis vormen voor deze whitepaper. Als toonaangevend vertaalbureau met 48 jaar ervaring en een voortdurende focus op innovatie, baseren wij ons op diepgaande kennis en uitgebreide ervaring uit onze dagelijkse beroepspraktijk. Ons bureau heeft zich altijd gericht op het leveren van

hoogwaardige vertalingen en het integreren van de nieuwste technologieën om onze klanten de beste service te bieden.

Onze inzichten en aanbevelingen zijn niet alleen het resultaat van ons eigen werk, maar ook van de kennis en expertise van internationale experts in het veld. Door conferenties bij te wonen, webinars te volgen en relevante artikelen te lezen, blijven wij op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en best practices in de vertaalindustrie en de wereld van kunstmatige intelligentie. Deze bronnen zijn essentieel om een volledig en nauwkeurig beeld te geven van de mogelijkheden en beperkingen van AI-gestuurde vertalingen, zoals ChatGPT.

In de volgende secties worden de gebruikte bronnen en referenties gedetailleerd weergegeven, zodat u een helder overzicht krijgt van de informatiebronnen die de fundamenteën vormen van deze whitepaper.

Bronnen:

- Artikelen, webinars en informatie:
 - [TAUS](#), *the language data network*.
- Artikelen, webinars en informatie
 - [GALA](#), *Globalization and Localization Association*.
- Podcasts
 - [memoQ talks](#), *podcast met toonaangevende experts uit de internationale vertaalindustrie*.
- Externe AI-consultant
 - Claire Verlaan van [WeClairify](#) is spreker en consultant op het gebied van AI.

